

08

maja
niedziela / Sun
18:00

NFM, Sala Główna KGHM

Zuzanna i starcy

Laurence Cummings – klawesyn, dyrygent

Emily Fons – sopran

Christopher Lowrey – alt

John Mark Ainsley – tenor

Raimund Nolte – bas

NDR Chor Hamburg

Edzard Burchards – przygotowanie chóru

FestspielOrchester Göttingen

PROGRAM:

Georg Friedrich Händel (1685–1769) *Susanna* – oratorium HWV 66 [150']

I część

II część

III część

G.F. Händel

Omówienie

Agata Adamczyk

„W tym roku wybrano spośród ludu dwóch starców na sędziów. Należeli oni do tych, o których powiedział Pan: »Wysza nieprawość spośród sędziów-starców z Babilonu, którzy uchodzili tylko za kierowników narodu«. Ludzie ci bywali często w domu Joakima, a wszyscy ci, którzy prowadzili spór sądowy, przechodzili do nich. Gdy zaś koto południa odchodzili ludzie, Zuzanna udawała się na przechadzkę po ogrodzie swego męża. Obaj starcy widywali ją codziennie, gdy udawała się na przechadzkę, i zaczęli jej pożądać. Zatracili swój rozsądek i odwrócili swe oczy, zaniedbując spoglądania ku Niebu i zapominając o sprawiedliwych sądach. Obaj zostali opanowani tym pożądaniem, ale ukrywali wzajemnie przed sobą tę udrękę; wstydzi się bowiem przyznać do swego pożądanego, by z nią obcować. Tak więc codziennie starali się usilnie ją zobaczyć” – opowieść o Zuzannie i starcach znajdujemy w XIII rozdziale Księgi Daniela. Jest ona zaliczana do pism Biblii Hebrajskiej oraz ksiąg prorockich chrześcijańskiego Starego Testamentu.

Historia Zuzanny opisana jest w jednym z dwóch ostatnich rozdziałów wspomnianej księgi, niezakwalifikowanych jednak przez Żydów i protestantów do kanonu ksiąg świętych (rozdziały te wchodziły do tzw. dodatku deuterokanonicznego, apokryficznego). Co było dalej z tytułową bohaterką? Pewnego dnia starcy zakradli się, by z ukrycia obserwować kąpiącą się w ogrodzie kobietę. Gdy ta została sama, próbowali nakłonić ją do współżycia, tym samym do zdrady męża. Kiedy Zuzanna wyraziła sprzeciw, postawili ją przed wyborem – albo im ulegnie, albo zaświadczy przed sądem, że nakryli ją na tajemnym spotkaniu z kochankiem. Sytuacja dla Zuzanny patowa, ponieważ w obu przypadkach groziła jej kara śmierci za niewierność. Pozostała jednak nieugięta. Przed tragicznym końcem uratował ją Daniel, odkrywając spisek starców: „Całe zgromadzenie zawołało głośno i wychwalało Boga, że ocala tych, co pokładają w Nim nadzieję. Zwrócili się następnie przeciw obu starcom, ponieważ Daniel wykazał na podstawie ich własnych słów nieprawdziwość oskarżenia.

Postąpiono z nimi według miary zła, wyrządzonego przez nich bliźnim, zabijając ich według Prawa Mojżeszowego. W dniu tym ocalono niewinną krew. [...] A Daniel od tego dnia i na przyszłość zastąpił wśród ludu jako wielki”.

Apokryficzna opowieść o Zuzannie była źródłem inspiracji dla wielu artystów – jej postać znajdziemy w obrazach Tintoretta, Rembrandta, Tycjana, w poemacie Jana Kochanowskiego, w wierszach Adama Mickiewicza czy w muzyce Georga Friedricha Händla.

Trzyaktowe oratorium *Susanna* Händla powstało latem 1748 roku na kanwie wspomnianego rozdziału Księgi Daniela. Autorstwo libretta nie zostało potwierdzone. Cały tekst napisany jest w języku angielskim – bez niego kompozycja pozbawiona akcji scenicznej nie byłaby zrozumiała dla publiczności. Premiera dzieła odbyła się w londyńskim Covent Garden 10 lutego 1749 roku.

Żywiołem Händla bezsprzecznie był teatr. Kompozytor potrafił pogodzić sceniczną dramaturgię z artystyczną wizją, które to elementy wpisywały się w uprawiany przez niego gatunek opery. Jako kompozytor operowy debiutował z powodzeniem w Hamburgu jeszcze przed ukończeniem dwudziestego roku życia, co prawdopodobnie przesądziło o głównym kierunku jego zainteresowań. Na tym polu odnosił również sukcesy we Włoszech, a później w Londynie. Jego opery należały do gatunku *seria*, miały budowę trzyaktową, a sam kompozytor nazywał je „*dramma per musica*”. Pod względem powodzenia przez wiele sezonów górowały nad dziełami rywali. Z czasem silną konkurencję zaczęła dla nich stanowić opera balladowa. Z powodu zmieniającej się mody angielska publiczność coraz częściej traciła zainteresowanie dla nowych oper Händla, zwłaszcza gdy posiadały one cechy stylu włoskiego. Do niepowodzenia muzycznych przedsięwzięć przyczyniły się również intrygi oraz trudności finansowe. Kompozytor został zatem zmuszony do stopniowego porzucania gatunku (co uczynił ostatecznie w latach czterdziestych) na rzecz pozbawionych akcji scenicznej oratoriów. Odtąd twórczość oratoryjna stała się niejako substytutem opery. Zamiłowanie Händla do patosu, okazałości

i monumentalizmu pozostało, odsuwając na dalszy plan pierwiastek kontemplacyjny.

Między operami a oratoriami Händla muzykolodzy dostrzegają kilka podobieństw – trzyaktową budowę, rodzaje recytatywów i arii, uwertury i rozbudowane ustępy instrumentalne. Chóry Händel podporządkował celom wyrazowym. Nie inaczej jest w oratorium *Susanna*. Problematyka dzieła podyktowała kompozytorowi posłużenie się elementami zarówno muzyki religijnej, jak i operowej, a szczególny nacisk twórca położył na partie solowe, które wymagają od wykonawców ukazania wielowarstwowości uczuć bohaterów – czystej miłości, wzburzenia, namiętności, przebiegłości, ufności i rezygnacji.

Laurence Cummings

Dyrygent i klawesynista, jest jednym z najciekawszych i najwszechstronniejszych brytyjskich wykonawców specjalizujących się w muzyce dawnej. Od 1999 roku jest dyrektorem artystycznym London Handel Festival, a od 2012 roku Internationale Händel-Festspiele Göttingen. Jest też dyrektorem muzycznym Orquestra Barocca Casa da Música Porto oraz członkiem zarządu Handel House w Londynie. Laurence Cummings prowadził produkcje w English National Opera, Glyndebourne Festival Opera, Operze w Göteborgu, Operze w Zurychu, Opéra de Lyon, Opera North, Garsington Opera oraz w Linbury Theatre Covent Garden. Regularnie prowadzi the English Concert oraz Orkiestrę Wieku Oświecenia, współpracuje z Royal Liverpool Philharmonic, Ulster Orchestra, Royal Scottish National Orchestra, Handel and Haydn Society (Boston), St Paul Chamber Orchestra (Minnesota), Wiener Akademie, Zürcher Kammerorchester, Britten Sinfonia, Northern Sinfonia, Jerusalem Symphony oraz Kammerorchester Basel. Zrealizował liczne nagrania dla wytwórni Sony Classical, Harmonia Mundi i BIS. W najbliższych planach ma występy w Opernhaus Zürich, Operze w Göteborgu, Glyndebourne Festival Opera oraz koncerty z Orkiestrą Wieku Oświecenia, Handel and Haydn Society, National Symphony Orchestra Washington, a także Musikkollegium Winterthur.

Laurence Cummings, fot. Anton Sackl

Emily Fons

Urodziła się w Milwaukee w stanie Wisconsin (Stany Zjednoczone). Ma za sobą wiele udanych debiutów, które dowodzą, że jest artystką wszechstronną i wyrazistą. Została określona przez Opera News jako wschodząca gwiazda opery, jest uważana za jedną z najlepszych śpiewających aktorek swojego pokolenia. Chwalona za umiejętności wirtuozowskie w repertuarze barokowym i bel canto oraz za dramatyzm i muzykalność, które wnosi do utworów współczesnych. W ubiegłych sezonach występowała w Operze Santa Fe, Lyric Opera w Chicago, Dallas Opera, San Diego Opera oraz podczas International Händel Festspiele i Ongaku-Juku Festival. Współpracowała m.in. z Cleveland Orchestra oraz Los Angeles Chamber Orchestra.

Emily Fons, fot. Dario Acosta

Christopher Lowrey

Artysta pochodzi ze Stanów Zjednoczonych. Ukończył Boston University, University of Cambridge oraz Royal College of Music Opera School. Występuje na scenach operowych i estradach koncertowych, pod batutą tak znakomitych dyrygentów, jak L. Cummings, S. Layton, M. Suzuki, Ch. Curnyn (Early Opera Company), R. Egarr oraz L. Alarcón. Christopher Lowrey intensywnie rozwija relacje artystyczne na całym świecie. Występuje z Orkiestrą Wieku Oświecenia, Boston Baroque, Opéra Royal de Versailles, La Fenice w Wenecji oraz Pinchgut Opera w Sydney. Ostatnie angaże artysty to m.in. Dawid w *Saulu* podczas Glyndebourne Festival, Gernando w *Faramondo* podczas Brisbane Baroque Festival, Pastore/Speranza w *Orfeuszu* w Royal Opera House Covent Garden. W bieżącym sezonie Christophe Lowrey zaśpiewa Oberona w *Śnie nocy letniej* w Grand Théâtre de Genève, Yale Opera oraz Palau de les Arts Reina Sofia w Walencji, ponadto wystąpi w *Mesjaszu* w Bostonie i Tokio (Bach Collegium Japan).

John Mark Ainsley

Występował z najważniejszymi orkiestrami i dyrygentami świata, w tym z orkiestrami symfonicznymi Londynu, Chicago, Bostonu i San Francisco, jak również z orkiestrami filharmonicznymi Londynu, Berlina, Wiednia i Nowego Jorku. Współpracował z mistrzami batuty: C. Davisem, B. Haitinkiem, Ch. Mackerrasem, Ch. Dutoit, K. Masurem, R. Norringtonem, S. Rattlem i C. Abbado. Dyskografia artysty obejmuje repertuar barokowy i klasyczny, pieśni niemieckie i angielskie oraz amerykańskie musicale. W 2010 roku zadebiutował na Glyndebourne Festival, występował również podczas festiwalu Aix-en-Provence oraz na festiwalach w Amsterdamie, Wiedniu i Salzburgu. Ma za sobą także debiut na jednej z najstynniejszych scen operowych na świecie – w La Scali. Zrealizował nagrania muzyki Brittena – *Serenadę* na tenor, róg i smyczki, *Les illuminations* oraz *Nocturne*. John Mark Ainsley otrzymał Royal Philharmonic Society Singer Award 2007. Wykłada w Royal Academy of Music.

Christopher Lowrey, fot. Rebecca Fay

John Mark Ainsley, fot. archiwum artysty

Raimund Nolte

Ukończył studia matematyczne, wychowanie muzyczne oraz grę na altówce w Kolonii, a następnie studiował śpiew pod kierunkiem J. Metternicha i I. Hartmann. Otrzymał dyplom Musikhochschule w Mainz, a obecnie pracuje pod kierunkiem G. Hintz. Raimund Nolte pracował przez cztery lata w Komische Oper w Berlinie. W Operze w Halle był cenionym wykonawcą ról händlowskich oraz wielu głównych ról odpowiadających jego wokalnemu rzemiosłu. W ostatnich sezonach debiutował w Opéra national du Rhin w Strasburgu, Staatsoper w Hamburgu i w Berlinie, Opéra Bastille w Paryżu. Jako śpiewak koncertowy współpracował z takimi dyrygentami, jak N. Harnoncourt, T. Pinnock, R. Jacobs czy R. Goebel, występując pod ich dyktando na wielu czołowych europejskich festiwalach – w Salzburgu, Ansbach, Pradze, Paryżu, Londynie, Grazu, Ludwigsburgu, Dreźnie, na Wyspach Kanaryjskich, a także podczas festiwalu we Flandrii i w Holandii oraz na festiwalach händlowskich w Karlsruhe, Halle i Göttingen. Liczne płyty CD z repertuarem od Bacha po Bernsteina świadczą o wszechstronności artysty. Nagrany przez niego komplet włoskich kantat solowych Händla na bas zdobył znakomite recenzje.

Raimund Nolte, fot. archiwum artysty

NDR Chor Hamburg

Chór Radia Północnoniemieckiego (NDR Chor) powstał w 1946 roku i jest jednym z czołowych profesjonalnych chórów kameralnych w Niemczech. Od 2008 roku dyrektorem artystycznym zespołu jest P. Ahmann. Chór NDR występuje głównie z zespołami związanym z Radiem Północnoniemieckim, ale obecnie bardziej niż kiedykolwiek skupia się na muzyce a cappella, od dawnej po najnowszą. Od początku sezonu 2009/2010 Chór NDR prowadzi własny cykl koncertów abonamentowych, co jest stałym elementem życia muzycznego Hamburga. Obok koncertów w Hamburgu oraz w występów w obszarze transmisyjnym Radia NDR chór regularnie śpiewa na takich festiwalach, jak Schleswig-Holstein, Internationales Musikfest Hamburg, Internationale Händel-Festspiele Göttingen, Festiwal Muzyczny Dolnej Saksonii, Mecklenburg-Vorpommern Festival. Na arenie międzynarodowej chór występował na Festiwalu w Lucernie, Septembre Musical w Montreux, na Festiwalu „Praska Wiosna” oraz na Lufthansa Festival of Baroque Music w Londynie. Chór NDR współpracuje z takimi dyrygentami, jak E. Ericson, M. Creed, S. Layton, Ch. Hogwood, R. Norrington, D. Barenboim, M. Gielen, T. Hengelbrock, M. Jansons, P. Järvi, A. Nelsons i E.-P. Salonen.

NDR Chor Hamburg, fot. archiwum zespołu

FestspielOrchester Göttingen

FestspielOrchester Göttingen (FOG) gromadzi specjalistów w dziedzinie wykonawstwa historycznego, którzy grają w prestiżowych zespołach, takich jak Les Arts Florissants, Akademie für Alte Musik Berlin, Concerto Köln, Freiburger Barockorchester, Philharmonia Baroque Orchestra, Il Complesso Barocco oraz Orkiestra XVIII Wieku. Celem zespołu jest wykonywanie muzyki Händla na najwyższym poziomie. Od czasu sformowania w 2006 roku orkiestra zbiera pochwały publiczności i mediów, szczególnie za bogatą paletę dźwiękowych barw i lekkie, elastyczne, a jednocześnie intensywne brzmienie. FOG od 2012 roku występuje pod kierunkiem L. Cummingsa. Występy gościnne to m.in.: Drottningholms Slottsteater, Edinburgh International Festival, Laeiszhalle w Hamburgu, Händel-Festspiele Halle, Lufthansa Festival of Baroque Music w Londynie. Od 2013 roku nagrania live produkcji festiwalowych ukazują się na CD w ramach serii wydawniczej Internationale Händel-Festspiele Göttingen we współpracy z wytwórnią Accent oraz NDR Kultur.

PEŁNE BIOGRAMY ARTYSTÓW:

www.nfm.wroclaw.pl/repertuar/biogramy

FestspielOrchester Göttingen, fot. archiwum zespołu

Organizator:

Partner strategiczny:

Bank Polski

Złoty sponsor:

Partner wspierający:

NFM – instytucja kultury miasta Wrocławia, współprowadzona przez:

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

